



LAGUTSKOTTETS BETÄNKANDE

Ändring av blankettlagar om livsmedel, produktsäkerhet, kemikalier, explosionsfarliga ämnen och transport av farliga ämnen

1994-95

nr 6

1993-94

FR nr 31

SAMMANFATTNING

Landskapsstyrelsens förslag

Landskapsstyrelsen föreslår att blankettlagarna rörande livsmedel, produktsäkerhet, kemikalier, explosionsfarliga ämnen och transport av farliga ämnen ändras så att riksförfattningar av lägre ordning än lag framdeles bringas i kraft i landskapet genom beslut av landskapsstyrelsen. Hittills har såväl lagar som förordningar antagits att gälla i landskapet genom landskapslag.

I lagförslagen ingår vidare en fullmakt för landskapsstyrelsen att ge i självstyrelselagen förutsatt bifall till författningar på lägre nivå än lag om ikraftträdande av EG:s rättsakter som omfattas av EES-avtalet.

Utskottets förslag

Utskottet tillstyrker att befogenheten att anta riksförfattningar på lägre nivå än lag delegeras till landskapsstyrelsen, dock så att detta skall ske genom landskapsförordning. På grund av inträdet i EU har förslaget om rätt för landskapsstyrelsen att ge bifall till författningar om ikraftträdande av EG:s rättsakter som omfattas av EES-avtalet blivit inaktuellt. Utskottet föreslår i stället en rätt för landskapsstyrelsen att i landskapsförordning besluta om implementering av EG:s direktiv.

UTSKOTTETS SYNPUNKTER

Allmän motivering

EES- och EU-rättsakter

Enligt 59 § 2 mom. självstyrelselagen krävs lagtingets bifall till den författning genom vilket ett internationellt fördrag sätts i kraft i landskapet, om fördraget innehåller bestämmelser i en fråga som ligger under självstyrelsens behörighet. Lagtinget kan bemyndiga landskapsstyrelsen att ge detta bifall. Framställningen avser att ge sådant bemyndigande i de fem berörda lagarna.

Framställningen lämnades till lagtinget i slutet av vårsessionen 1993-94. På grund av de under år 1994 pågående förberedelserna för Ålands eventuella inträde i EU, lämnade utskottet ärendet vilande i avvaktan på hur frågan om EU-anslutningen skulle

avancera. I och med att landskapet nu anslutits till EU har ett nytt läge inträtt. Inom ramen för EU-medlemskapet betraktas nya EG-rättsakter inte längre som internationella avtal vilka skall sättas i kraft nationellt. EG:s förordningar blir direkt tillämpliga så snart de träder i kraft inom EU och rådets eller kommissionens direktiv skall genomföras nationellt (implementeras) av medlemsländerna. Det samtyckesförfarande som 59 § 2 mom. självstyrelselagen förutsätter kommer således inte längre ifråga vad gäller EU:s rättsakter. I stället har självstyrelselagen ändrats och kompletterats för att på andra sätt ge möjlighet för landskapet att delta i beredningen och beslutsfattandet i EU-ärenden.

Den föreslagna delegeringen i EES-ärenden är således inaktuell och föreslås därför utgå ur lagförslaget. I stället föreslår utskottet ett annat slag av fullmakt för landskapsstyrelsen som blir aktuell att tillämpa i EU-ärenden. Genom landskapsförordning skulle landskapsstyrelsen ha möjlighet att besluta om implementeringen i landskapet av EG:s direktiv i angelägenheter som avses i de ifrågavarande blankettlagarna. Som följd av inträdet i EU kommer framdeles EG:s regelverk att bli tillämpligt inom rättsområden som livsmedel, produktsäkerhet, explosionsfarliga ämnen m.m. Utskottets förslag innebär att landskapsstyrelsen antingen kan invänta en riksförordning i ämnet, vilken också den skall följa EG:s direktiv, eller på basis av EG-direktivet utfärda en landskapsförordning i berörda angelägenhet.

De synpunkter landskapsstyrelsen framför i framställningens motivering på handläggnings- och beslutsprocessen i EES-ärenden är likaså inaktuella. Handläggningen av EU-ärenden och samverkan mellan landskapsstyrelsen och lagtinget i dessa frågor har redan behandlats i flera andra sammanhang.

Antagande av riksförfattningar på lägre nivå än lag

Enligt det system som hittills följts har i olika blankettlagar uppräknats de rikslagar och -förordningar som skall tillämpas i landskapet. Förordningarna innehåller vanligen bestämmelser på detaljnivå. Bestämmelserna är i regel av teknisk natur och förnyas eller ändras ofta. Utskottet finner det därför ändamålsenligt att på det sätt landskapsstyrelsen föreslår övergå till att genom landskapslag (blankettlag) anta endast de olika rikslagarna medan författningar av lägre nivå bringas i kraft genom beslut av landskapsstyrelsen. Härigenom kan förvaltningen skötas smidigare och föreskrifterna snabbare bringas i kraft i landskapet. Med hänsyn till bestämmelserna i 21 § självstyrelselagen anser utskottet dock att landskapsstyrelsens beslut skall fattas i form av landskapsförordningar. Utskottet föreslår en ändring av denna innebörd i samtliga lagförslag i framställningen.

Utskottet föreslår i övrigt vissa mindre ändringar i lagförslagen av preciserande eller lagteknisk natur.

Detaljmotivering

1. *Landskapslag om ändring av landskapslagen angående tillämpning i landskapet Åland av vissa riksförfattningar rörande livsmedel*

3b § Utskottet föreslår att lagtexten förtydligas i enlighet med de bestämmelser om besvärinstanser som ingår i 25 § självstyrelselagen.

5 § Paragrafen föreslås ändrad och preciserad i enlighet med vad utskottet anför i allmänna motiveringen.

2. *Landskapslag om ändring av landskapslagen angående tillämpning i landskapet Åland av vissa riksförfattningar rörande produktsäkerhet*

2 § Ändringsförslaget föreslås utgå eftersom en hänvisning till bestämmelserna i den nya självstyrelselagen har intagits i paragrafen redan i en tidigare ändring av lagen (64/93).

8 § Paragrafen föreslås ändrad och preciserad i enlighet med vad utskottet anför i allmänna motiveringen.

3. *Landskapslag om ändring av landskapslagen angående tillämpning i landskapet Åland av vissa riksförfattningar rörande kemikalier*

3a § Lagtexten föreslås preciserad så att hälsonämnden vid Ålands hälso- och sjukvård handhar de förvaltningsuppgifter som enligt riksförfattningarna sköts av de kommunala kemikalietillsynsmyndigheterna. I de ifrågavarande författningarna nämns även förvaltningsuppgifter som handhas av brandchefen och landskapsstyrelsens avsikt torde inte ha varit att överföra dessa uppgifter på hälsonämnden.

4 § Paragrafen föreslås ändrad och preciserad i enlighet med vad utskottet anför i allmänna motiveringen.

4. *Landskapslag om ändring om landskapslagen om tillämpning i landskapet Åland av vissa riksförfattningar rörande explosionsfarliga ämnen*

1 § Paragrafens 4 mom. innehåller endast en hänvisning till annan lagstiftning och föreslås utgå som obehövlig.

2 § Enligt förslaget skall tillstånd för näringsutövning i vissa fall beviljas i samråd med landshövdingen. Utskottet föreslår att förslaget till denna del utgår eftersom

skyldigheten att samråda med landshövdingen i vissa ärenden rörande explosionsfarliga ämnen upphörde redan i och med att en ny överenskommelseförordning om polisväsendet utfärdades år 1980.

3 § Enligt 7 § rikets lag om explosionsfarliga ämnen (ä. FFS 672/93) har kommunerna numera rätt att besluta om avgifter för olika inspektioner och granskningar. Utskottet anser det ändamålsenligt att även kommunerna på Åland får en motsvarande beslutanderätt. Förslagets 2 mom. föreslås därför utgå, vilket innebär att rikslagens bestämmelser om att avgifterna bestäms av kommunen gäller också i landskapet.

4 § Paragrafen föreslås ändrad och preciserad i enlighet med vad utskottet anför i allmänna motiveringen.

5. *Landskapslag om ändring av landskapslagen om tillämpning av vissa i riket gällande författningar gällande transport av farliga ämnen*

1 § Under ärendets behandling har rikslagen från 1974 om transport av farliga ämnen på väg ersatts med en ny lag i samma ämne. Paragrafen föreslås rättad i enlighet härmed.

5 § Paragrafen föreslås ändrad och preciserad i enlighet med vad utskottet anför i allmänna motiveringen.

7 § Paragrafen föreslås förtydligad på samma sätt som motsvarande paragrafer i de övriga lagar som ingår i framställningen.

ÄRENDETS BEHANDLING

Lagtinget inbegärde den 22 april 1994 lagutskottets yttrande över framställningen.

Utskottet har i ärendet hört lantrådet Ragnar Erlandsson, t.f. lagberedningschefen Lars Karlsson och räddningsinspektören Sven-Olof Boman.

I ärendets avgörande behandling deltog ordföranden Sune Eriksson, vice ordföranden Sundback, ledamoten Christer Jansson samt ersättaren Sjöstrand.

UTSKOTTETS FÖRSLAG

Med hänvisning till det anförda föreslår utskottet

att Lagtinget måtte antaga de i framställningen ingående lagförslagen med följande ändringar:

1) **LANDSKAPSLAG**
om ändring av landskapslagen angående tillämpning i landskapet Åland av vissa riksförfattningar rörande livsmedel

I enlighet med lagtingets beslut ändras 1-3 §§, 3b § och 5 § landskapslagen den 23 maj 1977 angående tillämpning i landskapet Åland av vissa riksförfattningar rörande livsmedel (43/77), av dessa lagrum 1 § sådan den lyder i landskapslagarna den 31 mars 1983 (15/83), den 12 februari 1985 (8/85), den 28 maj 1987 (40/87), den 3 mars 1989 (13/89), den 7 mars 1991 (24/91), den 15 augusti 1991 (63/91) och den 30 juni 1992 (27/92), 2 § sådan den lyder i landskapslagen den 15 maj 1979 (43/79) samt 3 och 3b §§ *sådana de* lyder i landskapslagen den 19 oktober 1993 (65/93), samt lagens rubrik, sådan den lyder i landskapslagen den 31 mars 1983 (*uteslutning*) som följer:

L a n d s k a p s l a g
om tillämpning i landskapet Åland av riksförfattningar om livsmedel

1-3 §§

(Lika som i framställningen).

3b §

Beslut som fattats med stöd av denna lag överklagas enligt bestämmelserna i de författningar som avses i 1 och 5 §§, dock så att beslut som hälsönämnden fattat överklagas hos landskapsstyrelsen *och beslut som landskapsstyrelsen fattat överklagas hos högsta förvaltningsdomstolen.*

5 §

Landskapsstyrelsen kan inom landskapets behörighet *genom landskapsförordning* besluta att författningar som utfärdats med stöd av den lag som avses i 1 § skall tillämpas i landskapet Åland *oförändrade eller med de ändringar landskapsstyrelsen föreskriver.*

Landskapsstyrelsen kan inom landskapets behörighet i landskapsförordning besluta om genomförandet i landskapet av EG:s direktiv rörande angelägenheter som avses i denna lag.

(3 mom. *utesluts* varvid framställningens 4 mom. blir 3 mom.).

Denna lag träder i kraft den

1995.

2) **LANDSKAPSLAG**
om ändring av landskapslagen angående tillämpning i landskapet Åland av vissa riksförfattningar rörande produktsäkerhet

I enlighet med lagtingets beslut ändras 1 §, (*uteslutning*) 3 §, 4 § och 8 § landskapslagen den 21 januari 1988 om tillämpning i landskapet Åland av vissa riksförfattningar rörande produktsäkerhet (8/88), av dessa lagrum 1 § sådan den lyder i landskapslagen den 15 augusti 1991 (55/91) och 3 § sådan den lyder i landskapslagen den 19 oktober 1993 (64/93), samt lagens rubrik som följer:

L a n d s k a p s l a g
om tillämpning i landskapet Åland av riksförfattningar om produktsäkerhet

1 §

(Lika som i framställningen).

2 §

(*Uteslutes*)

3-4 §§

(Lika som i framställningen).

8 §

Landskapsstyrelsen kan inom landskapets behörighet genom *landskapsförordning* besluta att författningar som utfärdats med stöd av den lag som avses i 1 § skall tillämpas i landskapet Åland *oförändrade eller med de ändringar landskapsstyrelsen föreskriver*.

Landskapsstyrelsen kan inom landskapets behörighet i landskapsförordning besluta om genomförandet i landskapet av EG:s direktiv rörande angelägenheter som avses i denna lag.

(3 mom. *utesluts* varvid framställningens 4 mom. blir 3 mom.).

Denna lag träder i kraft den _____ 1995.

3) **LANDSKAPSLAG**
om ändring av landskapslagen angående tillämpning i landskapet Åland av vissa riksförfattningar rörande kemikalier

I enlighet med lagtingets beslut ändras 1-4 §§ landskapslagen den 9 april 1990 om tillämpning i landskapet Åland av vissa riksförfattningar rörande kemikalier (32/90), av dessa lagrum 1 § sådan den lyder i landskapslagen den 19 mars 1991 (30/91) samt 3a och 3b §§ sådana de lyder i landskapslagen den 19 oktober 1993 (67/93), samt lagens rubrik som följer:

L a n d s k a p s l a g
om tillämpning i landskapet Åland av riksförfattningar om kemikalier

1-3 §§

(Lika som i framställningen).

3a §

De förvaltningsuppgifter som enligt de författningar som avses i 1 och 4 §§ ankommer på *en kommunal kemikalietillsynsmyndighet* skall i landskapet skötas av hälsonämnden vid Ålands hälso- och sjukvård, till den del förvaltningen grundar sig på landskapets lagstiftningsbehörighet på området.

3b §

Beslut som fattats med stöd av denna lag överklagas enligt bestämmelserna i de författningar som avses i 1 och 4 §§, dock så att beslut som hälsonämnden fattat överklagas hos landskapsstyrelsen *och beslut som landskapsstyrelsen fattat överklagas hos högsta förvaltningsdomstolen.*

4 §

Landskapsstyrelsen kan inom landskapets behörighet *genom landskapsförordning* besluta att författningar som utfärdats med stöd av *de lagar* som avses i 1 § skall tillämpas i landskapet Åland *oförändrade eller med de ändringar landskapsstyrelsen föreskriver.*

Landskapsstyrelsen kan inom landskapets behörighet i landskapsförordning besluta om genomförandet i landskapet av EG:s direktiv rörande angelägenheter som avses i denna lag.

(3 mom. *utesluts* varvid framställningens 4 mom. blir 3 mom.).

Denna lag träder i kraft den _____ 1995.

4) **LANDSKAPSLAG**
om ändring av landskapslagen om tillämpning i landskapet Åland av vissa riks författningar rörande explosionsfarliga ämnen

I enlighet med lagtingets beslut ändras 1-4 §§ landskapslagen den 6 april 1971 om tillämpning i landskapet Åland av vissa riks författningar rörande explosionsfarliga ämnen (12/71), av dessa lagrum 1 § sådan den lyder i landskapslagarna den 28 april 1981 (37/81), den 12 februari 1985 (7/85) och den 19 mars 1991 (31/91), 2 § sådan den lyder i landskapslagen den 28 april 1981 (*uteslutning*) och 3 § sådan den lyder i landskapslagarna den 28 april 1981 (*uteslutning*) och den 17 juni 1993 (33/93), samt lagens rubrik, sådan den lyder i landskapslagen den 19 mars 1991 (*uteslutning*) som följer:

L a n d s k a p s l a g
om tillämpning i landskapet Åland av riks författningar
om explosionsfarliga ämnen

1 §

(1-3 mom. lika som i framställningen).

(4 mom. *uteslutes*).

2 §

De förvaltningsuppgifter som enligt de författningar som avses i 1 och 4 §§ ankommer på statens myndigheter skall i landskapet skötas av landskapsstyrelsen, till den del förvaltningen grundar sig på landskapets lagstiftningsbehörighet på området. (*Uteslutning*).

(2 mom. lika som i framställningen).

3 §

(1 mom. lika som i framställningen).

(2 mom. *uteslutes* varvid framställningens 3 mom. blir 2 mom.).

4 §

Landskapsstyrelsen kan inom landskapets behörighet genom landskapsförordning besluta att författningar som utfärdats med stöd av den lag som avses i 1 § skall tillämpas i landskapet Åland *oförändrade eller med de ändringar landskapsstyrelsen föreskriver*.

Landskapsstyrelsen kan inom landskapets behörighet i landskapsförordning besluta om genomförandet i landskapet av EG:s direktiv rörande angelägenheter som avses i

denna lag.

(3 mom. *utesluts* varvid framställningens 4 mom. blir 3 mom.).

Denna lag träder i kraft den 1995.

5)

LANDSKAPSLAG

om ändring av landskapslagen om tillämpning av vissa i riket gällande författningar rörande transport av farliga ämnen

I enlighet med lagtingets beslut ändras 1 §, 2 §, 3 § 1 mom., 5 §, 6 § och 7 § 1 mom. landskapslagen den 1 juli 1976 om tillämpning av vissa i riket gällande författningar rörande transport av farliga ämnen (34/76), av dessa lagrum 1 § sådan den lyder i landskapslagarna den 20 juni 1989 (41/89) och den 26 november 1992 (56/92), 2 och 5 §§ sådana de lyder i landskapslagen den 26 november 1992 (*uteslutning*) samt 6 och 7 §§ sådana de lyder i landskapslagen den 20 juni 1989 (*uteslutning*) samt lagens rubrik som följer:

Landskapslag om tillämpning i landskapet Åland av riksförfattningar om transport av farliga ämnen

1 §

Lagen den 2 augusti 1994 om transport av farliga ämnen (*uteslutning*) (FFS 719/94) skall tillämpas i landskapet Åland med de undantag som följer av denna lag.
(2 mom. lika som i framställningen).

2 §

(Lika som i framställningen).

3 §

Landskapsstyrelsen samt polis- och brandmyndigheterna övervakar att bestämmelserna i de författningar som avses i 1 och 5 §§ följs.

5 §

Landskapsstyrelsen kan inom landskapets behörighet *genom landskapsförordning* besluta att författningar som utfärdats med stöd av den lag som avses i 1 § skall tillämpas i landskapet Åland *oförändrade eller med de ändringar landskapsstyrelsen föreskriver.*

Landskapsstyrelsen kan inom landskapets behörighet i landskapsförordning besluta om genomförandet i landskapet av EG:s direktiv rörande angelägenheter som avses i denna lag.

(3 mom. *utesluts* varvid framställningens 4 mom. blir 3 mom.).

6 §

(Lika som i framställningen).

7 §

Beslut som fattats med stöd av denna lag överklagas enligt bestämmelserna i de författningar som avses i 1 och 5 §§, dock så att *beslut som motorfordonsbyrån fattat överklagas hos landskapsstyrelsen och beslut som landskapsstyrelsen fattat överklagas hos högsta förvaltningsdomstolen.*

Denna lag träder i kraft den 1995.

Mariehamn den 12 januari 1995

Ordförande

Sune Eriksson

Sekreterare

Lars Ingmar Johansson